

Politisk plattform

Organisasjon for norske fagskolestudenter

Sist revidert på landsmøte 17. mars 2024

Quality Airport Hotel Gardermoen

ONFs politiske plattform utdyper sakene fastsatt i formålsparagrafen. Plattformen tar for seg organisasjonens politikk rundt fagskolestudentenes rettigheter, interesser og vilkår.

1. Fagskolen som høyere yrkesfaglig utdanning

- 1.1 Omfanget på høyere yrkesfaglig utdanning skal måles i studiepoeng med European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)-tilkobling for å være anvendelig i norsk og internasjonalt arbeidsliv og utdanningssystem.
- 1.2 Høyere yrkesfaglig utdanning skal kunne plasseres på flere nivåer i Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Høyere yrkesfaglig utdanning med læringsutbytte som tilsvarer nivå 6 skal plasseres på dette nivået.
- 1.3 Fagskoler skal kunne akkrediteres med benevnningen "Faghøyskole" og kunne tilby høyere yrkesfaglige utdanninger på nivå 6, 7 og 8 i NKR.
- 1.4 Fagskoler skal tilby yrkesrettede utdanninger som møter arbeids- og næringslivets behov.
- 1.5 Regionenes kompetansepolitikk skal prioritere fagskoler.
- 1.6 Fagskoler skal ikke være samlokalisert med videregående skoler. Fylkeskommuner som har dette, skal prioritere midler til separate bygg.
- 1.7 Sammenslåinger av fagskoler må ikke føre til redusert antall studiesteder.
- 1.8 Det må innføres tydelige overgangsordninger og stimuleres til tettere samarbeid for studenter mellom studier på fagskoler, høyskoler og universitet. Overgangsordningene må inkludere godskriving av fullførte emner og studiepoeng fra annen institusjon, som har tilstrekkelig likt læringsutbytte.
- 1.9 Alle endringer i Universitets- og høyskoleloven som styrker rettsvernet til studenter skal automatisk følges opp med tilsvarende styrking av studenters rettsvern i fagskoleloven.
- 1.10 Fagskolestudenter skal ha rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson i saker om bortvisning, utestenging eller skikkethet. Studenten skal ikke dekke disse kostnadene selv.

2. Titler, grad og vitnemål

- 2.1 Høyere yrkesfaglig utdanninger med likt læringsutbytte skal ha likt navn og føre til samme grad og tittel. Titlene for fullført utdanning må baseres på omfang og innhold i studiet innenfor de ulike fagområdene i fagskolen, og utarbeides i samarbeid med mottakende arbeidsliv
- 2.2 Vitnemålet for all fullført høyere yrkesfaglig utdanning skal inkludere tittel og eventuell grad, og vise omfang og innhold i studiet. Vitnemålet skal være anvendelig i norsk og internasjonalt arbeidsliv og utdanningssystem.
- 2.3 Vitnemålet skal beskrive kunnskapen og kompetansen studenten har tilegnet seg på en god og forståelig måte. Begrepsbruken må være basert på allment kjente begreper og være tilpasset mottakende arbeidsliv.

3. Opptakskrav og rekruttering til høyere yrkesfaglig utdanning

- 3.1 Myndigheter, partene i arbeidslivet og fagskolesektoren skal jobbe aktivt for en bredere rekruttering til høyere yrkesfaglig utdanning, for å motvirke skjevrekrutering og for å rekruttere flere studenter fra befolkningen som i dag er underrepresentert i studiene.
- 3.2 Opptak av studenter på bakgrunn av realkompetanse må begrunnes. Vurdering av realkompetanse må vektlegge relevant bakgrunn og tilstrekkelig kunnskap og erfaring innenfor fagfeltet. Dette for at studenten skal ha lik startkompetanse som medstudenter med relevant formell utdanning.
- 3.3 Kunstfagskoler bør selv kunne vurdere hvilke studenter som er aktuelle for opptak til studiet basert på opptaksprøver gjennom egne fastsatte opptakskrav.

4. Studiekvalitet på fagskolene

- 4.1 Fagskolens tilknytning til arbeidslivet skal komme til uttrykk i undervisningen. Studentene skal få yrkesrelevante oppgaver og prosjekter. Fagskolen må ha, og benytte, nødvendig oppdatert utstyr og læremateriell i undervisningen i henhold til arbeidslivets kompetansebehov.
- 4.2 Undervisningen på hvert fagskolestudium må legges opp etter behovet innenfor hvert fagområde, og det som gir størst læringsutbytte for studentene.
- 4.3 Kvalitet i høyere yrkesfaglig utdanning forutsetter lærere med oppdatert yrkeserfaring innenfor fagfeltet de underviser i. Studentene må ha mulighet til å evaluere undervisningspersonellens faglige- og pedagogiske kompetanse.
- 4.4 Lærings- og undervisningsformer skal ha høy grad av interaksjon mellom studenter, undervisere og arbeidslivet.
- 4.5 Studentene skal gis mulighet for involvering i utformingen av undervisningen.
- 4.6 Undervisere i nettstudier må ha oppdatert formell utdanning i nettpedagogikk og yrkeserfaring fra fagfeltet de skal undervise i, for å sikre god kvalitet på nettbaserte studietilbud.
- 4.7 Undervisningsgruppene på fagskolen, både nett- og stedbasert, skal ikke være større enn at underviser kan gi en tilfredsstillende individuell veiledning til studentene.
- 4.8 Det skal gjennomføres årlige kandidatundersøkelser og lages tilstandsrapporter for fagskolesektoren.
- 4.9 Fagskolen skal sørge for å ha god og oppdatert informasjon om studiekvaliteten og studentenes psykiske og fysiske helse. Fagskolene skal gjennomføre årlige anonyme studentevalueringer og samarbeide med studentorganet for å styrke og utvikle kvalitet og studentvelferd.
- 4.10 NOKUT skal utføre tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved utdanningsinstitusjoner med akkreditering innen høyere yrkesfaglig utdanninger hvert tredje år for å sikre kvaliteten i utdanningen. Tilsynet skal kontrollere at institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid oppfyller gjeldene krav, samt å stimulere institusjonen til å videreutvikle sitt systematiske kvalitetsarbeid.

- 4.11 NOKUT skal evaluere og bedømme kvalitet i høyere yrkesfaglig utdanning.
- 4.12 Det må etableres institusjonsakkreditering for fagskoler etter krav fastsatt av NOKUT.
- 4.13 Det skal være minst to sensorer på alle eksamener, hvorav minst en ekstern. Dersom ekstern sensur ikke er mulig, skal det foretas en ekstern vurdering av sensorveiledningen. Det skal lovfestes at sensorveiledninger skal foreligge i alle emner.
- 4.14 Alle studenter skal ha krav på et mangfold av undervisnings- og vurderingsformer gjennom studiet. Disse skal være både individuelle og gruppebaserte.
- 4.15 Blindsensur på avsluttende oppgave og skriftlig eksamen skal være gjeldende praksis der det er hensiktsmessig.
- 4.16 Alle fagskoler skal ha et velfungerende studentorgan. Studenter i sentrale tillitsverv bør honoreres, eller frikjøpes, avhengig av studentdemokratiets behov.
- 4.17 Fagskolene må jobbe aktivt for å sikre studentenes konfidensialitet og personvern.
- 4.18 Alle fagskoler skal utstede studentbevis til studentene. Studentene skal ha mulighet til å ha digitalt studentbevis. Både fysiske og digitale studentbevis må standardiseres.
- 4.19 Alle studenter skal ha lovfestet rett til et nasjonalt studentombud.
- 4.20 Det må i større grad føres eksterne tilsyn av studentenes læringsmiljø, både i form av uanmeldte besøk og ved at studenter innrapporterer avvik.
- 4.21 Det må legges til rette for at de små og mellomstore skolene skal kunne ivareta sin egenart samtidig som de leverer utdanning av høy kvalitet.
- 4.22 Undervisere i høyere yrkesfaglig utdanning bør ha utdanning innen voksenpedagogikk.
- 4.23 NOKUT og Kunnskapsdepartementet må aktivt samarbeide i arbeidet med Studiebarometeret og Kandidatundersøkelsen for å se sammenhenger, endringer og effekten av tidligere tiltak.

5. Læringsmiljø

- 5.1 Fagskoler med fagområde- og institusjonsakkreditering skal ha et læringsmiljøutvalg for å sikre et godt læringsmiljø, uavhengig av type utdanning; nettbasert-, samlingsbasert-, campusbasert utdanning.
- 5.2 Digitalt læringsmiljø skal sikre at digital undervisning og læringsressurser er tilgjengelige, brukervennlige og tilpasset ulike læringsstiler og -forutsetninger.
- 5.3 Alle studenter skal ha lik mulighet til å påvirke og vurdere sitt læringsmiljø.
- 5.4 Studentens tilbakemeldinger og erfaringer med læringsmiljøet skal danne grunnlaget for forbedringer og innovasjoner i det digitale læringsmiljøet.

6. Bruk av kunstig intelligens (KI) ved høyere yrkesfaglig utdanning

- 6.1 Alle fagskoler skal implementere bruk eller forståelse av KI i fagene der det er relevant.
- 6.2 Det skal etableres etiske retningslinjer for bruk av KI i høyere yrkesfaglig utdanning.
- 6.3 Etablert bruk av KI verktøy skal evalueres og sikre at det bidrar positivt til læringsmiljøet, og er tilpasset studentenes behov og læring.
- 6.4 Institusjoner som aktivt bruker KI skal tilby grundig innføring i digital kompetanse og kritisk tenking.
- 6.5 Det skal opprettes et forum for dialog om KI i utdanning, hvor studenter, utdanningsinstitusjoner, teknologiekspertene og politikere skal møtes for å diskutere bruk av KI i utdanning.

7 Arbeidslivsrelevans i høyere yrkesfaglig utdanning

- 7.1 Det må vedtas en nasjonal opptrappingsplan for studieplasser i fagskolen for å møte framtidens behov for fagskolekandidater. Opptrappingsplanen må prioritere å opprette flere studieplasser innenfor fagområder der arbeidslivet etterspør kompetanse.
- 7.2 Arbeidslivet må være tydelig på hvilken kompetanse de har behov for, og synliggjøre dette ovenfor beslutningstakere og utdanningsinstitusjoner. Opprettelsen og endringer av utdanningstilbud skal være i tråd med lokale, regionale og/eller nasjonale kompetansebehov.
- 7.3 Det skal gjennomføres årlige arbeidslivsundersøkelser for fagskolesektoren.
- 7.4 Høyere yrkesfaglig utdanning må sette studentene i stand til å håndtere omstilling og digitalisering i arbeidslivet. Undervisningen må være basert på oppdatert bransjekunnskap og ta i bruk relevante digitale hjelpemidler.
- 7.5 Studietilbud på fagskoler skal utvikles i samarbeid med arbeids- og næringsliv. Studietilbudet skal baseres på utviklingsarbeid og erfaringskunnskap som er relevant for mottakende arbeids- og næringsliv. Høyere yrkesfaglig utdanning skal være oppdatert og tilpasset samfunnsutviklingen.

8. Styrket finansiering av fagskolesektoren

- 8.1 Finansieringsordningen for offentlig finansierte fagskoler må styrkes slik at høyere yrkesfaglig utdanning havner under gratisprinsippet. Tilskuddsnivået må økes og baseres på reell kostnadsdekning, behov for vekst og kontinuerlig kvalitetsutvikling, samt ta hensyn til variasjon i kostnader mellom ulike studietilbud
- 8.2 Finansieringssystemet for fagskolen må inkludere faste utviklingsmidler for å sikre høy utdanningskvalitet.
- 8.3 Finansieringssystemet må tilrettelegges for utvikling av nye studietilbud etter arbeids- og næringslivets behov.

- 8.4 Egenbetaling ved private fagskoler skal komme studentene til gode, og det skal være lovfestet utbytteforbud på egenbetaling og offentlige tilskudd til private fagskoler. Alle private fagskoler skal motta tilskudd proporsjonalt med antall studenter, for å redusere studentenes egenbetaling. Fagskoler som ikke mottar offentlige tilskudd, skal ha utbytteforbud på den delen av virksomheten som er godkjent av NOKUT for høyere yrkesfaglig utdanning.
- 8.5 Staten bør overta eierskap av de fylkeskommunale fagskolene og finansiere institusjonene direkte over statsbudsjettet.

9 Studentvelferd og økonomisk trygghet

- 9.1 Tildeling av offentlige midler til studentsamskipnadene må økes proporsjonalt når flere fagskoler tilknyttes studentsamskipnader.
- 9.2 Fagskolestudenter tilknyttet en studentsamskipnad skal være representert i både samskipnadens og velferdstingets styrende organer.
- 9.3 Studentsamskipnadene må sørge for at fagskolestudenter får et tilsvarende tilbud som andre studenter tilknyttet samme samskipnad. Dersom dette ikke er mulig, bør det være en differensiering av semesteravgiften basert på tilbudene studentene har tilgjengelig.
- 9.4 Studentsamskipnadene bør legge til rette for flere digitale tilbud. Dette vil sikre at studenter som ikke har tilgang på fysiske samskipnadstilbud får tilfredsstillende velferdstilbud.
- 9.5 Fagskolestudenter skal ha tilgang på et godt psykisk- og fysisk helsetilbud samt forebyggende lavterskeltilbud, både fysisk og digitalt. Kommunene, fagskolene og studentsamskipnadene har et felles ansvar for å sikre tilbudene.
- 9.6 Det skal gjennomføres levekårsundersøkelser for fagskolestudenter hvert 3. år.
- 9.7 Studenter i høyere yrkesfaglig utdanning skal inkluderes i de nasjonale studentundersøkelsene:
  - a. Studiebarometeret
  - b. Kandidatundersøkelsen
  - c. Studenters helse og trivselsundersøkelse (SHoT)
  - d. SSBs levekårsundersøkelse
- 9.8 Fagskolene skal, i samråd med studentdemokratiene, promotere undersøkelsene og oppfordre studentene til å gjennomføre undersøkelsene.
- 9.9 Stipend og lån fra Statens lånekasse må økes til 2G, for å dekke studentenes reelle utgifter.
- 9.10 Lånekassens ordninger må også tilpasses etablerte studenters livssituasjon slik at de får retten til å motta studiestøtte. Dette må skje ved at formue- og inntektsgrensen for studiestøtteordningene økes betraktelig.
- 9.11 Av basisstøtten fra Statens lånekasse må 60 % av studielånet omgjøres til stipend etter bestått eksamen.
- 9.12 Inntektsgrensen for studiestøtte bør gjelde fra studiestart, ikke for kalenderåret.

- 9.13 Det skal eksistere støtteordninger som muliggjør deltagelse i studentpolitikk for studenter med barn eller andre forpliktelser til hinder for deltagelse.
- 9.14 Sikre bedre tilgang på studentboliger til en pris tilpasset studentøkonomien.
- 9.15 Studenttilbud, -rabatt og -goder for studenter skal inkludere alle studenter uansett alder og uavhengig av om man studerer på heltid eller deltid.
- 9.16 Det skal økes til minst 50% studentrabatt på all kollektivtransport.
- 9.17 Studentsamskipnadene i Norge bør slås sammen til en Nasjonal studentsamskipnad, med regionale avdelinger som styres av studentene i sin region.
- 9.18 Det skal opprettes en digital studentsamskipnad.
- 9.19 Lovverket til NAV og lånekassen må samkjøres slik at blant annet studenter inkluderes i dagpengeordningen og sykepengeordningen.
- 9.20 Tilbakebetaling av studielån og rentepåslag på studielån skal fungere likt for deltidsstudenter og fulltidsstudenter.
- 9.21 Samskipnadene bør opprette ordninger som legger til rette for at samlingsbaserte studenter får tilbud om kost og losji til studentvennlige priser der samlingene foregår.

10. Synlighet og karrierevei

- 10.1 Høyere yrkesfaglig utdanning må synliggjøres og formidles som karrierevei.
- 10.2 Rådgivere ved ungdoms- og videregående skoler skal ha kunnskap om fagskolesektoren og informere elevene om studie- og karrieremuligheter i fagskolen.
- 10.3 Karriereveiledere må ha kunnskap om fagskolesektoren og informere om studie- og karrieremuligheter i fagskolen.
- 10.4 Høyere yrkesfaglig utdanning skal være utslagsgivende på lønn og pensjonsordninger.
- 10.5 Høyere yrkesfaglig utdanning skal være utslagsgivende og vektlegges i vurdering av kompetanse i offentlige anbudsrunder.
- 10.6 De store jobbsøkerportalene, rekrutteringsverktøy og NAVs systemer må ha høyere yrkesfaglig utdanning som egen utdanningskategori.
- 10.7 Det skal forskes mer på høyere yrkesfaglig utdanning for å gi et mer korrekt bilde av fagskolenes funksjon i samfunnet og for å fremme synlighet, status og annerkjennelsen til fagskolestudentene, kandidatene, og fagskolesektoren som helhet.
- 10.8 Det skal iverksettes et arbeid med å samle den historiske bakgrunnen til fagskolesektoren.
- 10.9 Vitnemålet utstedt ved en fagskole skal være tilgjengelig i Vitnemålsportalen og lignende, slik som i universitets- og høyskolesektoren.

11. Fagskolesektoren

- 11.1 Nasjonalt fagskoleråd skal være fagskolesektorens veiledende instans opp mot kunnskapsdepartementet. Kunnskapsdepartementet skal sikre god dialog mellom politisk ledelse og nasjonalt fagskoleråd. Fagskolerådet må bevilges tilstrekkelig med midler for å ivareta sikker drift i tråd med sitt mandat.
- 11.2 Formelle nasjonale fagråd må opprettes for alle fagretninger for å fremme innovasjon og utvikling i fagskolesektoren. Rådene må være et samlingspunkt for tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning, studentene, samt arbeids- og næringslivet.
- 11.3 Det bør som hovedregel finnes høyere yrkesfaglige utdanningstilbud som bygger på yrkesfagutdanningene på videregående.
- 11.4 Det må innføres en tillitsreform for fagskolesektoren.
- 11.5 Alle fagskoler skal ha et fungerende kvalitetsorgan med hovedoppgave å sikre utdanning av høy kvalitet. Kvalitetsorganet skal fungere som et rådgivende organ for skolen og foreslå tiltak og peke på områder det bør satses mer på.
- 11.6 Styret ved fagskolen er ansvarlig for å kunne dokumentere økonomisk trygghet for studieløpet ved oppstart.

12. Internasjonalisering

- 12.1 Fagskoler bør tilby studier som er av relevans internasjonalt der dette er hensiktsmessig.
- 12.2 Fagskolene bør tilstrebe å tilby utveksling for sine studenter dersom dette er relevant for det aktuelle faget.
- 12.3 Fagskoler med institusjonsakkreditering skal tilby studier som er relevante internasjonalt.

13. Klima og Miljø

- 13.1 Kantine-, mat- og kiosktilbud fra fagskolene og studentsamskipnadene må forhindre matsvinn og tilby bærekraftige menyer til en lavere pris enn alternativer som ikke er det.
- 13.2 Klima- og miljøtiltak skal vektlegges ved tildeling av tilskudd til studentboliger. Alle studentboliger skal bygges i henhold til miljøsertifiseringsstandarder. Regjeringen må derfor justere finansieringsordningen for studentboliger slik at høyere investeringskostnader tas hensyn til i både kostnadsrammen og tilskuddet.
- 13.3 Fagskolene bør være sertifisert etter miljøsertifiseringer og kartlegge klimaavtrykk.
- 13.4 Fagskolesektoren skal ta hensyn til klimabelastninger forbundet med møte- og reisevirksomhet.

- 13.5 Fagskolesektoren skal være en aktiv tilbyder av studieretninger som gjør studentene rustet til å møte det grønne skiftet.

14. Personvern og digital læringsanalyse (DLA)

- 14.1 Ved institusjoner der digital læringsanalyse (DLA) benyttes skal studentene gi aktivt samtykke før fagskolen tar det i bruk om det er snakk om bruk av adaptiv og individfokuset data.
- 14.2 Ved institusjoner der digital læringsanalyse (DLA) benyttes skal det finnes likeverdige alternativer for de studentene som ikke ønsker å gi tilgang til personlig informasjon.
- 14.3 Ved institusjoner der digital læringsanalyse (DLA) benyttes skal studenten selv bestemme hvilken effekt DLA har i sin studiehverdag ved bruk av adaptiv og individfokuset data.
- 14.4 Ved institusjoner der digital læringsanalyse (DLA) benyttes skal studentorganet være inkludert i kvalitets- og utviklingsarbeidet hvor aggregert data benyttes.

